

עין משפט
גר מצוה

ו:‏

וּכְלוּסוּ מִיּוֹנוֹ בַּדְרָעִיּוֹם. כל המנוסים
באחדות אלו תלמידים, כל אלה המנוסים
בכבוד, כל אלה המנוסים בדין, כל אלה
המנוסים באתיקה, כל אלה המנוסים בלבוש
ויכל המנוסים במוסר, כל אלה המנוסים
במעשים, כל אלה המנוסים בתורה וכו'.
וְרָאָה אֶת שָׂאֵל בו. כפי שרוב מלוכי
למה לא בא:
לִרְאֹתָ עִיָּה וְסִי, עיניה רגלה לבנה
אלוהי: **אֲפֶרֶךְ אֶת מַסְכְּתֵי שְׂאוֹן וְנוֹגֵן**.
לפרש עיניה הן למקום ששון ו' הפך
למעט ענינו מהמקום הפתחי: ואין
עונש. שיעור חלום ולקוחות דבר
קדושים: **בְּעוֹרֵי בְּיָהֳרֵסֶיךָ**, שקנת
מקום חמלה: **מַצֻּרֵיךָ**, מצור, כדרך שזכר
עמך **לְדַרְבֵּנֶיךָ: אֵל יְקִימֶנִי מִפִּיטֶנֶת נְפֹשׁ**.
לפרש: **שֶׂה שִׁמְרַתְּהוּ כִפְלָמֹה** כפלמו
שעמדי כית המסכת דומה עליו
מכשתי: **נִדְרֵיכֶם**, לשון מצוה
משמע שהדוף קין: **וּבָּרְכֵנוּ**, שמענו
הרדסה: **מַחְלִינֵינוּ**, אומר לדבר
בכבוד כשם ה' ולא בטה: **אֲמֹר**
ר' יוחנן בשעה שהקב"ה בא בבית
הכנסת ולא מצא בה עשרה *מיד הוא
כונעם שגא* **רַמְדוּעַ** כפצח ואין
איש קראתי ואין עונה, **א"ר** חלבו
אמר רב הונא *כל הקובע *מקום
לתפלתו אלהי אברהם בעורו וכשמת
אומרים לו או עניו אי חסד מתלמדינו
של אברהם אבינו מנא לן דקבע
מקום דכתיב וירששם אברהם בבקר
אל המקום אשר עמד שם יואן
עמריה אל תפלה שגאמר י'ועמד
פינתא מפלי: *אמר רבי חלבו אמר
רב הונא היוצא מבית הכנסת אל
פינתא שגאמר י'ועמד אבר אבי לא
אמרן אלא למיפך אבל למייעל מצוה
למרתא שגא* **ו'** **נְרַדְפֵהּ דְרֵוּעַת**
את ה' אמר רבי הונא **מְרַיְשֵׁי כַּן**
יהוה יורעתי ליה לרבנן דקא
לרמי' לפרקא בשבתא אמינא קא
מתלוי' **ו'** רבנן שבתא כיון דשמענא
להא דרבי תנחום א"ר יהושע בן לוי

עלום אדם ויא' לדבר הלכה ואפילו
בשבת שגא* **מַרְוֵיהּ ה'** ולכו
באריה ושגא וגי' **אֵמַן נְמִי הַרְמוּבֵינֵי**:
אמר רבי אבהו רבנא אמר אבהו
אנרא דרזקא אמר רבא אנרא
דשמעתיא סברא אמר רב פפא
רב אשי אנרא דבי הלול' מילי: אמר
רב הונא 'כל המתפלל אחורי בית
הכנסת נקרא רשע שנאמר *סביב
רשעים ויהלכות אמר אבי לא
אמרן ולא מזהר ר'אמר רבי אבהו
בה ההוא נברא דקא *צמלי
אחורי' כי כנישתא ולא מזהר ר'אמר
לבי בנישתא אלף *אלהיה חזיה
אידמו ליה כמיינא א"ל כדו רב
קימת קמי כרדך שלף ספסרא וקטליה
א"ל ההוא מרבנן לרב כיכי רב אבי
ואמרי ליה רב כיכי לרב נמון
רב צרחה מאי *כרוב' ולת לכני
אדם אמר ליה אלו דבריי שעתידים
ברובם של עולם ובני אדם מולולי
בתן ר' יוחנן ר' אלעזר דאמרו
תרייהו כיון שנצטרך אדם לכרוייה
פנו משנתות כרובם שנאמר כרוב
ולת לכני אדם מאי כרוב כי אתא
רב דימי אמר עוף אחד יש בכרכי
הים וכרום שפנ וכוון שמתה
וזהתי' מתהרף לכמה גווינן ר'
אמי ר' אסי דאמרי תרייהו כאלו
נרון בשני דיניא אש ומים שנאמר
'הרבתא אנוש' **לראשנן** כאנו
באש ובמים: ואמר רבי חלבו
אמר רב הונא 'לעולם יהא אדם
הזור בתפלת המנחה שורי אליהו
לא נענה אלא בתפלת המנחה
שנאמר י'יהוה בעלות המנחה
וישג אליהו הנביא ויאמר וגו'
ו'עני' ה' ענינ ענינ שתרד
אש מן השמים וענינ שלא
יאמרו מעשה בשפיי הם ר' יוחנן
אמר אף בתפלת ערבית שנאמר
ו'יהבן תפלתו קשרת לפתך
משאת כפי מנחת ערב רב נמון
רב צרחה אמר אף תפלת שחרית
שנאמר י'ה' בקר תשמע **קולי**
בקך **אערך** קך ואצפה: **וְא"ר**
חלבו אמר רב הונא *כל הנגהת
מסעודת התן ואינו משמחו עובר
בחמשה קולות שנאמר ¹² **קול**
ששון וקול שמחה קול התן וקול
כלה קול אומיים הווד את ה' צבאות
ואם משמחו מה שברו אמר רבי
יהושע בן לוי וזכה לתורה
שנגנה בחמשה קולות שנאמר ¹³
ויהי כיום השלישי בברית הברך
ויהי קולות וברקים וענן כבד
על הארץ וקול שופר וגו' **ו'יהיה**
קול השופר וגו' והאלהים יענו
בקול. איני והא כתוב ¹⁴ **ויכבתי**
הים וכן אמר אוהן קולות
הקולות אתה קולות אהרן קולות
דודים אמר תורה היה רכב
אמהו אמר כאליו הקריב תורה
שנאמר **ו'מביאים** תודה בית
ה' רב נחמן רב יצחק אמר כאליו
בנה אתה מחורבות ירושלים שנאמר
15 **כי אשכ** בית שבות
הארץ כבאראשנה אמר ה': **וְא"ר**
חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש
בו ריאת שמים דבריו שמענין
שנאמר ¹⁶ **ויקוף** דבר
הבגל שנמעט אל האלהים יאד
וגו' מאי כי זה כל האדם **ו'א"ר**
אלעזר אמר הקב"ה כל העולם
כולו לא נברא אלא בשביל זה רבי
אבה רב כתנא אמר שקול זה כנהג
כל העולם כולו ר' אמרי וירא
שמעון בן גורא **אומר** ואמרי
לה ר' שמעון בן זומא **אומר** כל
העולם כולו לא נברא אלא
לצוות ליה: **וְא"ר** חלבו
אמר רב הונא כל שרודע בתבירו
שהוא רגיל לתון לו שלום
קרויין לו שלום שנאמר **17**
בכש שלום ודדפחו אש נתן
עליו רב הונא נקרא שנאמר **18**
וּתְאוּמֵי כְּעֶרְתָם הִכָּרֵם גִּילתָה
נְעֻמַתְכֶם: **א"ר** ¹⁹

מאמתי פרק ראשון ברכות

מסורת הש"ס

מילי. לשמה התקן נדרסים:
אמורי כיום הנכנס. כל פתמי
כית הנכנסת היו נגמזח וסבי
מזונה בתוספתא דמנילה **ו'פי**
(רבי) מעין מקדש ומשכן
מיניה למעבד ואמוריים למורת.
והמתפלל לחזור בית הכנסת
ואינו מחזיר פניו לכתי מעבד
נראה ככופר במי שמלכו מתפלגין
לפניו והא דרכי הונא מוקף לה
לחיי' **ו'** נראה מהרל חסיד לבי
כנישתא: **שֶׁלָּהּ סְטוּף טֵימֵינָא**, קומר
עריכי: **כִּדְרֵי נַר**, סרן שזא
בר שות עריכי **ה'הו** אלו
מכשוכי דר' מהא **ח' סַיפֵיה**
דעילוי ככי: **כְּרוּס וְלוּת**, סַיפֵיה
דקרא לעילי: **דְּרַבְיֵים שְׁמוּעִידִים**
כיומו של **טוּלַם**, כגון חפלה
שעולה למעלה: **כְּיוֹן מַעְטָרְךָ**
אדם לכרוי. **ח' הוּא** ו'
עניינייה: **לְרֹאשֵׁנוּ**, ליהות
טבס כנו דמתמרגמין כטשה
(שמות טו) **כַּסְפָּא**: עובר
בכמשה קולות. **מְחַלְלֵנּוּ**
כמתלה קולות סניך כן
הקב"ה אל תמטה: **אַתָּן**
קולות דקודס מתן טורס פו.
הקן קולות כמלוי' **היינו**
הקן דלחיי ככו עליל וקמלד
דלחיי' **ה' ה' והפי**
סניקול' **אשית** כלה' זה נראה:
מְבַרְשִׁים מִיּוֹדֵי כַּוִּים כ, **כ' כ' כ' אֲשֵׁרֵי אֵל**
שְׁמוֹת וְגו', סוסייה דקרא
למנשה קולות לעילי הויה:
כַּבְּשֵׁיל וְגו', שיבלה זו:
לְנוֹת שולף' **וְנִלְעָזִי**: ונלא
העיני והלא כ'ה גולה
תעשרה גולה **ח' ה' ה' ה' ה' ה'**
אלה גולה לעילי שן לו
כלוס לגול: **מִמְנו** אלף
שלה לשיעב על שמונו: וענני

גליון הש"ס

גמ' מדר ויהי כפיס בו' גי'

לוי כרית פלקת חמשה טו'

לוי כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

מגד' כרית פלקת חמשה טו'

בס"ד יב טבת תש"פ

"ישיבישע בלאט"

וכלוהו כתיבי באדרעיה, פרש"י בבית אחד, וקשה מה החידוש בזה, ועוד שהיה לה לגמרא

לפרש כן? ע' מהרש"א שיש חידוש בעצם מה שהקב"ה המניח תפילין ש"י, וע' אמרי נעם.

הקב"ה משאיל בו וכו', ויל"ע מהו לשון משאיל, הוויל"ל לשון שואל בו? ע' עיני יצחק.

ולמה מימרא זו נאמרה דווקא במי שרגיל לבוא לביהכ"נ? ע' עיון יעקב וצ"ב

מדוע באתי ואין איש, ומהיכי תיתי דקאי דווקא על העשירי? ע' רש"י ומהרש"א, מהרש"ל ואמרי נעם.

כל הקובע מקום לתפילתו וכו', בטעם מעלת הקביעות מקום: ע' רשב"א בחידו"א, מאירי מהרש"א, צ"ח

מרה"ל נתי"ע העבודה פ"ד, וריא"ף בעין יעקב, וטוש"ט צח' ד.

והאם דין זה אירי רק במתפלל בביתו או גם בביהכ"נ? ע' תרי"ו, ראש"ש ס' ד' וטוש"ע צ' יט.

וכשמת אומרים לו וכו', וכי כל כך בשביל זה?, ועוד מה שייכות בין זה לענווה? ע' תרי"ו וצ"ח.

היוצא מביה"כ אל יפסיע פסיעה אין לפרש דתמיד אין לפסוע פ"ג כמבוא לקמן מג: ע' עיון יעקב, פנ"י וראש יוסף, וע' מג"א צ' סק"ו מעדני יו"ט (ברא"ש ס' ז') ופנ"י.

אבל למייעל מצוה למרהט, וקשה מאי קמ"ל הא אמר מפרש 'היוצא וכו"?' ע' מהרש"א, אמרי נעם, ריא"ף והגהות רא"מ הרוויץ, ומה שכאן התירו למרות הסכנה? ע' ריא"ף פנ"י וראש יוסף.

מהו שינוי הלשון דלגבי יציאה כתיב מציאה למירהט? ע' צ"ח

אגרא דפרקא, ע' פרש"י, וקצת צ"ע לפרש כן לגבי שאר הדברים? ע' תורא"ש, פנ"י, יעב"ץ, מרומי שדה, ועל"ע מהרש"א ומגיד תעלומה.

כל המתפלל אחורי ביהכ"נ וכח', ואחרי איזה כותל מדובר, מזרחי או מערבי? ע' רש"י ותוס' ותרי"ו, וע' שו"ע צ' ס"ז ונ"כ כמה נ"מ ביניהם.

חלף אליהו וכח' שלף ספסרא וקטליה, וקשה היאך נתן לו כזה עונש חמור על עבירה קלה? ע' רי"ף ורש"י, מהרש"א ובן יהוידע, מעדני יו"ט ומגיד תעלומה

כיון שנצטרך אדם לבריות וכו' פניו משתנות, ולמה אמר כיון שצריך אדם וכו'? ע' חת"ס ביאור מחדוש כאן.

לעולם אדם זהיר וכו', מה הכוונה ולמה דווקא מרבה? ע' מאירי עיון יעקב ומהרש"א, ומה הראיה מהפסוק? ע' ריא"ף, ענף יוסף ומגיד תעלומה.

ענני ה' ענני וכוו', ומה שייכות דרשא זו לכאן? ע' צ"ח אמרי נועם עיון יעקב מגיד מעלומה ובן יהוידע.

רבי יוחנן אף תפילת ערבית, האם ובמה נחלקו האמוראים? ע' חידו"א לרשב"א, ובספר האשכול תפילת מנחה וערבית כה', וע' כלי יקר ויקרא ו' ב'.

כל הנהגה מסעודת חתן ואינו בחפלת המנחה שורי אליהו לא נענה אלא בחפלת המנחה שנאמר כאן, ובגדר החיוב ע' אור אלחנן ח"א עמ' רסח, וע' קידושין ז. ובמקנה שם. ומה שזוכה לתורה, ע' מהרש"א ועיון יעקב

כאליו הקריב תודה וכו', בנה חורבה וכו', ע' מהרש"א, ובמהר"ל תפארת ישראל ל', וע' בניהו.

כל העולם כולו וכו', ויש כאן ג' מדרגות ע' עין יעקב, ריא"ף, מהר"ל חידו"א שבת ל', ואמרי נועם.

כל שידוע בחבירו שהוא רגיל וכו', ולמה דווקא ברגיל? ע' מהרש"א ועיון יעקב, וע' מרומי שדה.

בב א מר' זכריה מסייל

מסלה סלוס ו' אמת

שפן ע' שפיה שלי' קורי' ו'

מ' ספיק' ו' ו' פ' מ' פ' ו'

בב ג מ' פ' מ' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ו' ו' פ' ו' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

ד' ד' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'

ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע'

ב' ב' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'

ו' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

מסלה סלוס ו' אמת

שפן ע' שפיה שלי' קורי' ו'

מ' ספיק' ו' ו' פ' מ' פ' ו'

בב ג מ' פ' מ' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ו' ו' פ' ו' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

ד' ד' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'

ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע'

ב' ב' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'

ו' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

מסלה סלוס ו' אמת

שפן ע' שפיה שלי' קורי' ו'

מ' ספיק' ו' ו' פ' מ' פ' ו'

בב ג מ' פ' מ' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ו' ו' פ' ו' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

ד' ד' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'

ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע'

ב' ב' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'

ו' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

מסלה סלוס ו' אמת

שפן ע' שפיה שלי' קורי' ו'

מ' ספיק' ו' ו' פ' מ' פ' ו'

בב ג מ' פ' מ' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ו' ו' פ' ו' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

ד' ד' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'

ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע'

ב' ב' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'

ו' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

מסלה סלוס ו' אמת

שפן ע' שפיה שלי' קורי' ו'

מ' ספיק' ו' ו' פ' מ' פ' ו'

בב ג מ' פ' מ' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ו' ו' פ' ו' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

ד' ד' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'

ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע'

ב' ב' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'

ו' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו' פ' ו'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

מסלה סלוס ו' אמת

שפן ע' שפיה שלי' קורי' ו'

מ' ספיק' ו' ו' פ' מ' פ' ו'

בב ג מ' פ' מ' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ו' ו' פ' ו' פ' ס' ס' ס' ס' ס'

ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס' ס'

ד' ד' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'

ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע' ע'

ב' ב' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'

^{[א] סף במחלה של נביחיה שנאמר חתן סוקול ויהי כיום השלישי בברית הברך ויהי קולות וברקים וענן כבד על הארץ וקול שופר וגו' והאלהים יענו בקול. איני והא כתוב ויכבתי הים וכן אמר אוהן קולות הקולות אתה קולות אהרן קולות דודים אמר תורה היה רכב אמהו אמר כאליו הקריב תורה שנאמר ומביאים תודה בית ה' רב נחמן רב יצחק אמר כאליו בנה אתה מחורבות ירושלים שנאמר כי אשכ בית שבות הארץ כבאראשנה אמר ה': וא"ר חלבו אמר רב הונא כל אדם שיש בו ריאת שמים דבריו שמענין שנאמר ויקוף דבר הבגל שנמעט אל האלהים יאד וגו' מאי כי זה כל האדם וא"ר אלעזר אמר הקב"ה כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה רבי אבה רב כתנא אמר שקול זה כנהג כל העולם כולו ר' אמרי וירא שמעון בן גורא אומר ואמרי לה ר' שמעון בן זומא אומר כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות ליה: וא"ר חלבו אמר רב הונא כל שרודע בתבירו שהוא רגיל לתון לו שלום קרויין לו שלום שנאמר 17 בכש שלום ודדפחו אש נתן עליו רב הונא נקרא שנאמר 18 וְתְאוּמֵי כְּעֶרְתָם הִכָּרֵם גִּילתָה נְעֻמַתְכֶם: א"ר 19}

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעה' לתגובות הערות וליקבלת הדף כדרא